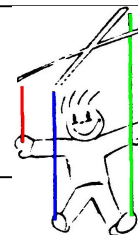

G.V. Basisschool Hamont-Lo

Deel 1 - Visie 2014

Zorg ... onze schooleigen visie op BREDE zorg

Als school hebben we de opdracht om met brede zorg te werken aan de ontplooiing van iedere leerling. Dat is één van de pijlers van het *Opvoedingsconcept voor het katholiek basisonderwijs in Vlaanderen*. Als katholieke school ligt daar de basis van onze zorgvisie.

We willen onderwijs bieden op maat van elk kind d.w.z. dat we elk kind willen helpen naar een optimale ontwikkeling op alle vlakken (positieve ingesteldheid, sociaal-emotionele ontwikkeling, denkontwikkeling, taalontwikkeling, zintuiglijke ontwikkeling, muzische ontwikkeling, ontwikkeling van de zelfsturing, motorische ontwikkeling, morele ontwikkeling en godsdienstige ontwikkeling).

Elk kind heeft recht op ongelijkheid, ook binnen de klassituatie!

Ons zorgbeleid is opgebouwd vanuit de principes van handelingsgericht werken (HGW).

HGW biedt een gezamenlijk kader voor al wie betrokken is bij zorg op school: de leden van het schoolteam (onder andere de directie, de leerkrachten, zorgcoördinator en het zorgteam), de pedagogische begeleiding, het CLB als partner van de school en eventuele andere externe partners, uiteraard de ouders en waar mogelijk, de leerling zelf.

HGW vertrekt vanuit zeven uitgangspunten. We lichten ze hieronder toe. De uitgangspunten zijn sterk met elkaar verweven. We streven als school met andere woorden alle uitgangspunten na.

Uitgangspunt 1: Onderwijs- en ondersteuningsbehoeften

Analyse, diagnostiek, advisering en begeleiding richten zich op **wat de leerling nodig heeft** om een doel te bereiken, zodat het onderwijs- en opvoedingsaanbod beter afgestemd kunnen worden op zijn specifieke noden.

Uitgangspunt 2: Afstemming en wisselwerking

Er is voortdurende wisselwerking tussen de leerling en zijn omgeving. Die wederzijdse beïnvloeding vraagt om afstemming.

Uitgangspunt 3: De leerkracht doet ertoe

De leerkracht is de spilfiguur. Het zorgteam ondersteunt de leerkracht.

Uitgangspunt 4: Positieve aspecten

Al te vaak ligt de focus op de problemen, op wat niet goed gaat. HGW gaat uit van het positieve.

Uitgangspunt 5: In constructieve samenwerking

Leerkrachten, ouders, leerlingen en CLB participeren actief en als partners, elk vanuit hun eigen deskundigheid.

Uitgangspunt 6: Doelgericht

Van elke handeling en elke stap wordt bekeken in welke mate die nodig en nuttig is in functie van het afgesproken doel.

Uitgangspunt 7: Systematisch en transparant

Eerst denken, dan doen is de rode draad doorheen HGW.

Hoe pakken we dit aan?

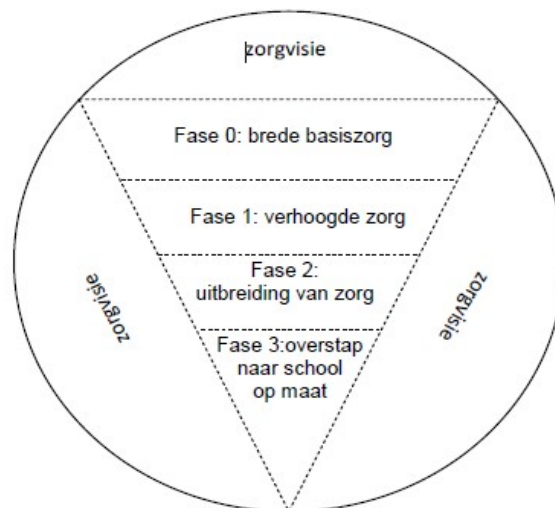
In de eerste plaats staat de titularis van elke klas in voor de zorg van ieder kind. Dit wil zeggen dat iedere leerkracht van onze school zorgt voor een veilig pedagogisch klimaat en een krachtige leeromgeving.

Door heel veel te remediëren en te differentiëren wordt ieder kind begeleid in zijn of haar totale ontwikkeling. Iedere leerkracht houdt ook observaties bij en zorgt voor een eerste spontane signalering bij eventuele problemen of zorgen.

- De leerkrachten worden bijgestaan door de zorgcoördinator. De uitbouw van haar opdracht als zorgcoördinator situeert zich op de volgende drie niveaus:
  - de coördinatie van zorginitiatieven op het niveau van de school;
  - het ondersteunen van het handelen van de leerkrachten;
  - het begeleiden van leerlingen. (Zowel van leerlingen die nood hebben aan extra ondersteuning als van kleuters die nood hebben aan extra uitdagingen vb. hoogbegaafdheid.)
- Leerkrachten kunnen zorgvragen of eventuele problemen en zorgen onmiddellijk melden aan de zorgcoördinator via een zorgfiche (zowel op leerkrachtenniveau als op leerlingenniveau). De zorgcoördinator zorgt ervoor dat deze zorgvragen zo spoedig mogelijk behandeld worden.
- Elke klastitularis doet observaties a.d.h.v. een kindvolgsysteem. Ook alle contacten met ouders, CLB en externen worden in het kindvolgsysteem bijgehouden.
- Regelmatig is er een MDO. Op het MDO worden de kinderen (met nood aan bijzondere zorg) besproken samen met het CLB. Leerkracht, directie, zorgcoördinator en CLB gaan dan samen zitten. Indien nodig wordt er een handelingsplan opgesteld. Dit MDO wordt door de leerkrachten steeds schriftelijk voorbereid en deze voorbereidingen worden samen met een verslag van elk MDO digitaal bijgehouden.
- Indien nodig worden er externen ingeschakeld om de kinderen te ondersteunen in hun ontwikkeling: logopediste, revalidatiecentrum, enz.

- Na vastgelegde periodes worden de acties uitgeschreven in het handelingsplan geëvalueerd en bijgestuurd.
- Er wordt ook regelmatig overleg gepleegd tussen school en de externen om de evolutie van de kinderen te kunnen opvolgen.
- Ook de ouders worden tijdens oudercontacten geïnformeerd over de schoolloopbaan van hun kind.
- Wanneer er een handelingsplan wordt opgesteld of beroep wordt gedaan op het CLB of bij de samenwerking met externen, worden de ouders steeds op de hoogte gebracht en worden mogelijkheden met hen besproken. Tussentijds is er een uitwisseling aan informatie tussen ouders - school over de evolutie. Voor een oudercontact kunnen zowel de leerkracht als de ouders beroep doen op de zorgcoördinator. Deze is ook steeds aanwezig op oudercontacten van kinderen waarbij een handelingsplan loopt.
- Op het einde of bij het begin van ieder schooljaar zijn er overgangsbesprekingen. Hierbij gaan de leerkrachten samen zitten om observatiegegevens zowel mondeling als schriftelijk door te geven aan de volgende klasleerkracht.
- Ook kan de school beroep doen op school-externe begeleiders: pedagogische begeleiders, begeleiding van het CLB en ev. de GON begeleiding. De samenwerking met het CLB is vastgelegd in de 'Bijzondere bepalingen'.

Verder verwijzen wij in 'Onze schooleigen visie Brede zorg' ook naar "Het nieuwe continuüm van zorg" (Tekst uit 'Vademecum zorg')

Fase 0: Werken aan de brede basiszorg

Bovenaan in het zorgcontinuüm staat de brede basiszorg (fase 0). De brede basiszorg die je als leerkracht aan alle leerlingen biedt, vergelijken we met de zorg van ouders voor hun kinderen. Zoals een ouder zorgt voor zijn kind, zo zorgen ook onze leerkrachten voor hun leerlingen: ze houden rekening met de verschillen tussen hun leerlingen.

Om elke leerling optimale groeikansen te geven, plaatsen we zijn onderwijsbehoefte centraal. De leerkrachten stimuleren de ontwikkeling van hun leerlingen via een krachtige leeromgeving. Ze werken preventief en proberen problemen te voorkomen. De leerkrachten versterken wat goed gaat om te kunnen werken aan wat minder goed gaat. Ze zetten de basisdidactiek om in een gestructureerde aanpak. Goede zorg start met goed onderwijs. Als leerkracht zijn ze spilfiguur van zorg. Als leerkracht doe je ertoe!

Fase 1: Verhoogde zorg

Voor leerlingen met specifieke onderwijsbehoefte voorzien onze leerkrachten verhoogde zorg. Bij voorkeur realiseren ze die zorg binnen de klascontext. De leerkracht wordt daarbij ondersteund door het zorgteam. Het team bezit voldoende expertise om de leerlingen de nodige ontwikkelingskansen te bieden. Leerlingen en hun ouders zijn als ervaringsdeskundigen nauw betrokken. Op die manier kunnen de leerlingen het gemeenschappelijke curriculum blijven volgen.

Om het leerkrachtenteam te coachen en te ondersteunen bij het bieden van die zorg, kunnen we als school een beroep doen op de pedagogische begeleiding en het CLB. De pedagogische begeleiding kan pedagogisch didactische processen binnen de schoolwerking ondersteunen en versterken.

We werken als school nauw samen met het Vrij CLB Noord-Limburg om leerlingen met specifieke onderwijsbehoefte op te volgen, voor hen specifieke interventies uit te werken en die met de leerkracht te overleggen.

Fase 2: Uitbreiding van zorg

Voor een kleiner aantal leerlingen volstaat de verhoogde zorg uit fase 1 niet.

Ouders, leerkrachten, de leerling zelf of het CLB kunnen dit signaleren aan het zorgteam. Het zorgteam overlegt met alle betrokkenen en zoekt welke bijkomende ondersteuning nodig is voor de verdere begeleiding van die leerling.

Fase 2 is dan ook de fase van *uitbreiding van zorg*. We vragen als school, mits toestemming van de ouders, aan het CLB om die leerlingen intensiever te begeleiden.

Tijdens het multidisciplinair overleg bespreken we samen met het CLB de aanpak van de onderwijs- en opvoedingsbehoefte van de leerling en de ondersteuningsbehoefte van de ouders en de leerkracht.

Voor de pedagogisch-didactische ondersteuningsbehoefte van de leerkracht met betrekking tot specifieke onderwijsbehoefte kunnen we ook een beroep doen op de pedagogische begeleiding.

Schoolteam, ouders, leerling en CLB gaan samen actief op zoek naar oplossingen. In deze fase kan handelingsgerichte diagnostiek nodig zijn.

Het CLB heeft de regie voor het verloop van de handelingsgerichte diagnostiek in handen. Het CLB is draaischijf voor contacten met relevante externen, dat zijn zowel diagnosticerende als hulpverlenende instanties.

Het CLB zorgt ervoor dat de inbreng van externen maximaal afgestemd is op de onderwijsbehoeften van de leerling en de ondersteuningsbehoeften van leerkrachten en ouders.

Let wel: als school behouden we hoe dan ook de regie van de zorg op school. Dat is géén taak van het CLB.

We overleggen met de ouders en de leerling over specifieke maatregelen zoals compenseren en dispensereren en eventuele curriculumdifferentiatie. De leerkracht en het zorgteam bepalen mede de individuele aanpak op basis van de adviezen uit het diagnostisch traject. We geven aan wat haalbaar is binnen en buiten de klas op school. We overleggen samen met het CLB en stemmen af met eventuele externe hulpverleners.

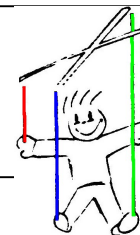
Fase 3: Overstap naar school op maat

Het kan zijn dat het zorgaanbod van onze school en eventuele ondersteuning door externen onvoldoende antwoord bieden op de onderwijsbehoeften van de leerling. Zo kan onze school bijvoorbeeld onvoldoende draagvlak hebben om adequaat in te gaan op de zorgvraag en de vraag om nog meer aanpassingen. Het gaat over een leerling voor wie een individueel handelingsplan en individueel curriculum noodzakelijk zijn. Een overstap naar een school op maat, met een meer specifiek aanbod, kan een zinvol alternatief zijn.

Als schoolteam blijven we de leerling actief helpen en communiceren we open met de betrokken partners.

Het schoolteam bespreekt met de ouders, de leerling en het CLB de verschillende mogelijkheden en ondersteunt het keuzeprocess. Op die manier zoeken we als school naar een handelingsgerichte overdracht. Als de ouders niet willen dat hun kind overstapt naar een school op maat, dan blijft het op school. Als schoolteam communiceren we duidelijk met de ouders over welke aanpassingen wij als school in het curriculum en de aanpak kunnen doen.

G.V. Basisschool Hamont-Lo Deel 2 - Aanvulling schoolvisie 2017

Zorg ... op onze school

Tijdens schooljaar 2015-2016 nam onze school deel aan een onderzoek over 'toeleiding naar zorg'. Dit onderzoeksproject werd uitgevoerd door de universiteit Antwerpen in opdracht van de Vlaamse overheid. Doel van het traject was om bestaande praktijken inzake toeleiding naar zorg in kaart te brengen en te verklaren.

Onder meer door onze deelname aan de focusgroepen en het invullen van een vragenlijstonderzoek droegen we bij aan informatie over toeleidingsprocessen naar zorg. Deze informatie werd o.a. ook gebruikt om concrete beleidsaanbevelingen bij de Vlaamse overheid te formuleren.

Op dinsdag 18 april 2017 nam het zorgteam van onze school actief deel aan een symposium georganiseerd door de universiteit van Antwerpen om te reflecteren over de belangrijkste bevindingen van het onderzoeksproject door promotor Prof. Dr. Elke Struyf en onderzoeksmedewerker Dra. Kathleen Bodvin.

De bevindingen uit het onderzoeksproject zijn een uitgangspunt om onze zorgwerking aan onze school te actualiseren en verder te optimaliseren.

✓ Belangrijkste resultaten/ bevindingen uit het onderzoeksproject:

- Ondanks de toenemende aandacht voor zorg voor leerlingen met specifieke onderwijs- en zorgbehoeften én het feit dat een meerderheid van de schoolteams een geïntegreerde zorgaanpak wenselijk vindt en dit ook probeert te realiseren, komt uit het onderzoek contradictorisch naar boven dat er een stijging is in enerzijds het gebruik van buitenschoolse hulp en anderzijds in het doorverwijzen naar buitengewoon onderwijs?
- Omvang van de problemen in de steekproef voor het BaO:
  - 1/3 van de bevroegde leerlingen heeft een probleem.
    - Problemen met leren (62,7%)
    - Problemen met gedrag (15,2%)
    - Lichamelijk probleem (8,9%)
    - Sociaal-emotioneel probleem (27,3%)

- Voor 80% van de leerlingen met een probleem wordt 'Toeleiding naar zorg' opgestart. Vaak in combinatie met elkaar.

SCHOOL

- Door de klasleerkracht (48,7%)
- Door de zorgleerkracht (40,3%)
- Door GON-begeleider op school (8,1%)

EXTRA BUITENSCHOOLS

- Door CLB (18,5%)
- Buitenschoolse hulp (20%)
- Toeleiding naar een andere school voor BuO (2,1%)

✓ **Zorgcel in samenspraak met de leerkrachten, CLB, ouders, ...**

- Breed kijken wie onze zorgkinderen zijn.
- Interne en externe coördinatie en communicatie.
- Bijna altijd betrokken bij 'Toenadering naar zorg'.
- Nagaan welke trajecten aangeboden kunnen worden.
  - Voor wie?
  - Op welk zorgniveau?
    - Fase 0: Brede basiszorg
    - Fase 1: Verhoogde zorg
    - Fase 2: Uitbreiding van zorg
    - Fase 3: Individueel aangepast curriculum
  - Fasen van het zorgcontinuüm kunnen versneld of parallel doorlopen worden, maar er mag geen fase overgeslagen worden.
  - Eerst/parallel schoolinterne zorgmaatregelen bieden vooraleer door te verwijzen naar buitenschoolse hulp of een school op maat.
- Aan onze school is structureel overlegtijd ingebouwd in de schoolopdracht van de leerkrachten, zodat zij met collega's, ouders en andere ondersteuners kunnen overleggen over de zorgtrajecten voor leerlingen.

✓ **Zorgtrajecten op maat door de leerkracht.**

- De rol van de leerkrachten in zorgtrajecten en de verschillende fasen van het zorgcontinuüm zijn duidelijk uitgeschreven in hun functiebeschrijving.
- We besteden via navormingen en personeelsvergaderingen aandacht aan de specifieke rol van elke leerkracht en andere actoren (zoals het CLB) in de verschillende fasen van het zorgcontinuüm en leren leerkrachten onderwijsnoden van leerlingen erkennen zodat ze hun onderwijsaanbod hierop kunnen afstemmen.
- Leerkrachten signaleren zorgnoden en zijn betrokken in de zorgtrajecten.
- Aanbieden van onderwijs op maat door extra zorgverlening o.a. door het nemen van maatregelen voor (groepen van) leerlingen en bij uitbreiding de realisatie van een meer inclusieve leeromgeving.
  - Beginnende leerkrachten aan onze school worden door de leden van het zorgteam extra begeleid bij het maken van aanpassingen van hun onderwijsaanbod aan individuele noden van leerlingen.
  - Op regelmatige basis overlegtijd inlassen tijdens personeelsvergaderingen over en evalueren van zorgtrajecten.

✓ **CLB-medewerkers**

- Ondersteuning school, ouders en leerlingen, alsook draaischijffunctie schoolexterne hulp en BuO.
- Onze school prefereert dat de CLB-medewerker een draaischijffunctie heeft binnen ons zorgbeleid.

Dus:

- Tijdig betrokken worden.
- Kijken welke doorverwijzingen verantwoord zijn.
- Kijken welke doorverwijzingen financieel haalbaar zijn voor de ouders om toch op die manier ervoor te zorgen dat niet zomaar gelijk wie naar zulke diensten gaat om daar dure onderzoeken te laten doen die misschien niet nodig zijn.

✓ **Samenwerking met ouders**

- Het zijn niet enkel de leerkrachten die aangeven of extra zorg nodig is, maar we staan open voor een constructieve samenwerking met de ouders. Die samenwerking is een cruciale factor voor een succesvolle 'Toenadering naar zorg'.

- Wij erkennen als school dat ouders meer inspraak wensen in beslissingen rond 'toenadering naar zorg'.
  - Wij stellen soms vast dat leerkrachten naar een leerling kijken met een ander denkkader dan de ouders over hun kind denken. Daarom hechten we veel belang om extra oudercontacten in te richten waar we ouders kunnen informeren over opties van zorgmaatregelen (evt. via het pedagogisch project van de school), ook voor die ouders die moeilijker bereikbaar zijn en specifieke drempels ervaren.
- ✓ **De leerling**
- **Als school vergeten we de stem van de leerling niet in het uitbouwen van zorgtrajecten. We spreken niet enkel over de leerling, maar ook met de leerling.**
  - We zorgen voor voldoende middelen. Deze middelen zullen niet enkel aangewend worden voor extra ondersteuning voor leerlingen met specifieke onderwijsbehoeften, maar ook voor ondersteuning van leraren die in de klas met deze leerlingen zullen werken.
- ✓ **Doelen voor onze school :**
- **Toeleiding naar zorg aanbieden**
    - Dit is het proces vanaf het moment waarop een leerling of de school met een zorgvraag (voor het eerst of opnieuw) in beeld komt, tot het moment waarop passende extra zorg wordt aangeboden.
  - **Extra zorg aanbieden**
    - Dit omvat alle extra initiatieven die leerlingen ondersteunen in hun ontwikkeling (zowel op vlak van leren, als op vlak van welbevinden en sociale omgang)

Drie theoretische perspectieven voor onze school:

- Geïntegreerde zorg op school
- Vermijden van medicalisering en standaardisering van hulpverlening
- Gelijke onderwijskansen

✓ **Perspectief 1: Blijvend inzetten op geïntegreerde zorgondersteuning.**

- **Binnen het model van de geïntegreerde zorg integreren de leerkrachten van onze basisschool de zorg voor hun leerlingen in hun pedagogische aanpak. Deze zorg is verder ingebed in onze school door:**

- een duidelijke zorgvisie, structuren en procedures
  - samenwerking tussen alle partijen
  - aandacht voor blijvende professionalisering
  - het zorgteam met inbegrip van ondersteunende directie.
- Wij volgen hierbij het zorgcontinuüm dat verwerkt werd in de gepersonaliseerde, individuele, schooleigen zorgfiches voor al onze kinderen.
    - Op deze individuele zorgfiches kan u een eventuele verwijzing terugvinden naar GON, buitenschoolse hulp of BuO wanneer ondersteuningsmogelijkheden op onze school onvoldoende effectief bleken te zijn.
  - De uitgangspunten van 'handelsgericht werken' blijven we in deze processen toepassen.

✓ **Perspectief 2: Vermijden van overdreven medicalisering.**

- Als school proberen we te vermijden dat er een doorgedreven beweging is naar medicalisering en standaardisering van klinische hulpverlening, zodat onze zorgwerking te afhankelijk kan worden van classificerende diagnostiek en interventie door specialisten.
  - Een diagnose (etiket) mag aan onze school niet alleen de voorwaarde op zorgmaatregelen vormen.
  - Vermijden van handelingsverlegenheid bij onze leerkrachten en aandacht blijven schenken aan overdreven doorverwijzing naar specialisten.
- Onze school wil vooral **kijken naar contextuele factoren**.
  - Het is voor onze leerkrachten belangrijk om te denken vanuit onderwijsbehoeften en een transactioneel referentiekader:
    - *'Wat heeft dit kind, in deze klas, bij deze leraar, met deze ouders nodig, op didactisch én pedagogisch gebied?'*
    - *'Wat heeft de leerkracht nodig om dit kind de ontwikkelingskansen te geven waar hij recht op heeft?'*
    - *'Medisch model' reikt geen oplossingen aan maar kan bij een probleem wel verder helpen.*

✓ **Perspectief 3: Gelijke kansen**

Ouders zonder migratieachtergrond en ouders met hoge sociaal-economische status (SES) rapporteren relatief meer problemen en starten sneller 'Toenadering naar zorg' op.

- De leerkrachten aan onze school zetten zich in om ongelijke onderwijskansen te compenseren door:
  - Kansengroepen voldoende te informeren over mogelijkheden van 'Toenadering naar zorg'.
  - Kansengroepen voldoende te betrekken bij zorgprojecten.
  - Zoveel mogelijk zorg binnen de schoolmuren te organiseren voor kansengroepen.
- Verder probeert de school om bij 'Toenadering naar zorg' voor kansengroepen extra financiële middelen te voorzien via 'NGO Pelicano' of buitenschoolse hulp aan te bieden via 'VZW Auxilia'.

Een geïntegreerd zorgbeleid door een gemeenschapsgericht schoolklimaat.

Hoe meer geïntegreerde zorg;

Hoe beter de toeleidingsprocessen naar zorg verlopen;

Hoe meer tevreden men is over 'Toeleiding naar zorg';

Hoe meer 'Toeleiding naar zorg' binnen de school;

Hoe meer betrokkenheid schoolpersoneelsleden;

Hoe meer succeservaringen bij 'Toeleiding naar zorg'.

Kenmerken van ons gemeenschapsgericht schoolklimaat:

- ✓ Op onze school is de zorg voor leerlingen met problemen een prioriteit.
- ✓ Op onze school wordt extra ondersteuning gegeven aan kinderen met problemen.
- ✓ Op onze school krijgen leerlingen waardering als ze iets goed doen.

- ✓ Op onze school hebben leerkrachten aandacht voor iedere leerling.
- ✓ Op onze school worden leerlingen gestimuleerd om samen te werken.
- ✓ Op onze school gaat er veel aandacht naar het welbevinden van de leerlingen.
- ✓ Op onze school wordt het niet getolereerd dat leerlingen elkaar uitlachen.
- ✓ Op onze school krijgen leerlingen zorg op maat.
- ✓ Op onze school zoekt men naar oplossingen voor leerlingen met problemen.
- ✓ Op onze school benadrukt men wat leerlingen kunnen, niet wat ze niet kunnen.
- ✓ Op onze school worden leerlingen gestimuleerd om elkaar te helpen.
- ✓ Op onze school is er aandacht voor leerlingen die verdrietig of van streek zijn.

Via nascholingsactiviteiten leerkrachten, leden zorgcel en directie blijven werken aan een geïntegreerd zorgbeleid.

Besluit:

Voor onze school gelden de volgende factoren voor een kwaliteitsvolle 'Toenadering naar zorg':

- ✓ Een geïntegreerd zorgbeleid;
- ✓ Een gemeenschapsgericht schoolklimaat;
- ✓ Een open communicatie en constructieve samenwerking met ouders;
- ✓ Een goed uitgebouwde samenwerking met het CLB;
- ✓ Een competente zorgcel, die de zorgtrajecten op school coördineert;
- ✓ Het denken van een transactioneel referentiekader;
- ✓ Het werken volgens het zorgcontinuüm;
- ✓ Geëngageerde leraren met een brede taakomvatting.